

Correspondentie-adres: de Ruijterstraat 80, den Haag,
Telefoon: 110383.

Aanvragen abonnementen of losse nummers van het Vrijdag-
avondverslag: J. Rientjes, Havenkade 60, Scheveningen,
Telefoon: 554162.

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

N A D R U K V E R B O D E N !

Goeden avond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst zou ik U gaarne, zoals gebruikelijk, waarschuwen dat wij noch alle dingen weten, noch alle fouten kunnen vermijden. Wij verzoeken U daarom zelfstandig na te denken en alleen datgene te accepteren wat wij zeggen, wat nu werkelijk aanvaardbaar is. Zijn er punten waarover U twijfel heeft, dan kunt U daar vragen over stellen; de gelegenheid daartoe wordt gegeven. Wanneer die gelegenheid echter na of tijdens een onderwerp wordt gegeven, moet ik U wel verzoeken U te bepalen tot de vragen inderdaad tot het onderwerp behorende. Verder is het ons niet mogelijk in te gaan op vragen van zuiver persoonlijke aard, zodat ik U ook verzoek, het stellen daarvan achterwege te laten. En dan zijn we op het ogenblik in staat om verder te gaan met het onderwerp, of beter gezegd, te beginnen ermee. Het gaat hier n.l., zoals U ongetwijfeld reeds weet, over DE BEWUSTZIJNSTOESTANDEN IN DE SFEREN. Nu is daarover zeer veel te vertellen en ben ik uit de aard der zaak - ook al door het tijdslimiet mij gesteld - gedwongen om hier en daar met grove trekken te schetsen wat ongetwijfeld nog een nadere beschouwing misschien waard zou zijn. Wij kunnen de sferen globaal verdelen in drie categorieën, de laagste zijn de z.g. duistere sferen. De duistere sferen kunnen wij dan wederom in een aantal verschillende sferen onderverdelen; meestal doet men dit in drie, maar men kan het ook als één geheel beschouwen. Daarnaast komen de nevelsferen en, het is misschien niet erg vlijend voor U, maar daar rekenen wij ook de aarde toe. Boven deze sferen liggen dan een groot aantal geestelijke sferen waarvan wij er zeven definitief, twee als waarschijnlijk kennen en aan kunnen nemen dat er nog een aantal andere bestaan. Nu zult U begrijpen dat elk dier sferen niet gebaseerd is in de eerste plaats op een plekje ergens in het Al, waar dat is, maar op een bewustzijnstoestand. Zo komen wij dan, wanneer wij willen bepalen in welk gebied een geest thuishoort, in de eerste plaats voor de bewustzijns-vraag te staan. Welke criteria moeten we daar aanleggen? Een geest zal ongetwijfeld, wil hij zuiver geestelijk zijn, een groot gedeelte van zijn stoffelijke impulsen, begeerten en angsten af moeten leggen. Een geest dus, die het stoffelijk begripsvermogen nog zeer sterk bijbehouden heeft, kan niet uit een hoge sfeer komen. Dat is ook begrijpelijk, want stelt U zich nu eens voor dat een geest overgaat, dat iemand overgaat dus in de wereld en na de dood in een ander land terecht moet komen. Wanneer die mens gebonden is aan de aarde, dan zal hij trachten om tot die aarde terug te keren. De aarde zelve, zo reeds gezegd, behoort tot de nevelsferen; zo zal deze geest, en heel wat merkbaarder dan U, dus in een nevel verkeren, in een grauweheid waarin niet de volheid van goddelijk licht geuit kan worden. Zou die geest echter zelfs Uw wereld niet meer willen aanvaarden, omdat hij alleen zijn eigen voorstelling van een wereld hoogacht of omdat hij vreest dat elke confrontatie met een werkelijkheid, betekenen zal dat hij vermindert in waarde in eigen ogen en die van anderen, dan zal een dergelijke geest naar de duistere sfeer gaan. Naarmate deze geest zich meer beperkt en dus meer dingen van zich afstoot, ofwel het bewustzijn kunstmatig beperkt - zo kunnen we het ook noemen - zal dan ook die geest in een lagere sfeer terecht komen. Hopelijk is dat duidelijk genoeg. Omgekeerd zal een geest die stijgen wil, steeds meer stoffelijke waarden van zich af moeten gooien. Wanneer U in het nevelland leeft, dat iets boven de aarde ligt, dus iets dichterbij het licht, dan kunt U daar nog met Uw begeerten en Uw angsten inderdaad terecht; daar kun je nog werkelijk vrezen, daar zijn ook nog demonen, daar kun je aan de andere kant ook reeds bepaalde vreugden smaken. Maar je bent daar nog gebonden aan je aardse voorstelling, je aardse begeerten. En wanneer je overgaat tot de grens van dit land, de grens van de nevel, waar dus het licht begint te komen, dan zullen we zien dat velen die daar nog verkeren, zo sterk gehecht zijn aan bepaalde aardse gewoonten en gebruiken dat, vanuit een geestelijk standpunt gezien althans, de scenerie, de omgeving, de aarde wel vaak zeer sterk imiteert. Leert men ook deze gehechtheid aan vormen, aan bepaalde kleine dingen, van zich af te werpen, dan wordt de zaak al wat gemakkelijker. Maar men kan alles van zich afwerpen en toch nog blijven hangen - en dat moet U heel goed onthouden - aan een bepaald geloof van een bepaalde ideologie, ja in sommige gevallen zelfs aan een bepaalde politieke overtuiging. Dit zijn geen vormhebbende dingen, en wanneer zij tot het algemeen nut werden gebruikt en

verlangd, dan behoeft U zeker geen angst te hebben dat een dergelijke geest in het duister verkeert; maar in het licht zal die geest niet zijn in de volle zin des woords, want hij behoudt zijn eigen voorstellingsvermogen. En kan hij ook opgaan in de reeds meer vormloze wereld van de hogere sferen, het zal hem nooit gelukken om de grens naar de werkelijke werelden van licht en klank te overschrijden. Dat betekent dus, vrienden, - opdat U het zich goed realiseert - dat er bij ons nog maar enkelingen zijn die die grens overschrijden, want de meesten van ons zijn nog gebonden aan bepaalde ideeën en opvattingen die in zich ietwat dogmatisch zijn. Hoe minder dogmatisch de geest is en hoe meer hij zich als eenheid met het levende wil voelen, met het zijnde, hoe gemakkelijker hij ook bewust wordt in een hogere sfeer. U ziet dus, de bewustzijnstoestand van de geest is niet een opgelegd iets, noch iets wat behoort tot een bepaalde sfeer of een bepaalde plaats; het is een toestand van de geest zelve. En na dit vastgesteld te hebben kunnen we dan wat verder ingaan misschien op bepaalde interessantere punten. Op het moment dat mijn bewustzijn verandert in een sfeer, ga ik reeds dingen ervaren uit de daarboven gelegen sfeer, terwijl ikzelf nog in mijn eigen sfeer verkeer. Dan is een geest dus als het ware helderziende in zekere zin. Hij kan daardoor - evenzeer als iemand op aarde die helderziendheid heeft of een andere gave - soms door een leeraar, dus iemand uit de bovengelegen sfeer, geleid en geholpen worden. Op de duur echter - en daar bestaat geen dood, maar alleen een langzame verandering - kom je zover dat de figuren, de wezens die je eerst helderziende waargenomen hebt, nu werkelijkheid voor je worden, terwijl je oude wereld wazig en dromerig wordt; zij is niet meer werkelijk, ze verbleekt meer en meer en op een gegeven moment kom je tot de ontdekking dat je in een nieuwe sfeer bent. Denkt U niet dat het voor een geest gemakkelijk is om ⁱⁿ een dergelijke bewustzijnstoestand onmiddellijk een nieuwe sfeer te aanvaarden. Velen denken zich dat als een overgaan met: halleluja, en nu staan we weer in het volle leven maar een sfeer hoger. Dat is niet waar. Je wordt geboren als het ware in een nieuwe sfeer. Langzaam jezelf ontwikkelend, heb je meer en meer contact daarmee gekregen, je bewustzijn kan het verwerken, maar je staat in een wereld die geheel andere waarden en waarderingen kent dan je vorige sfeer, waarin dingen die je vroeger als onomstotelijk en vaststaand, als noodzakelijk voor het zijn hebt gezien, niet meer zijn en waarin andere dingen die je je nooit hebt voorgesteld, wel aanwezig blijken. B.v., ik leef in de hogere sfeer van Zomerland, ik leef in een wereld vol van prachtige tuinen, grote ruisende wouden, bergen, beken, vijvers, en nu kom ik een sfeer hoger en daar is dat alles verdwenen. Ik heb aldoor gedacht dat het voor mijn vreugde noodzakelijk was, voor mijn bestaan zelfs noodzakelijk was, om daar te wandelen in de bossen, om te spreken met anderen, en er is geen vorm meer. Waar vroeger de bergen aan de horizon stonden, daar zie ik nu zwevende gordijnen van verschillende kleuren licht; waar bomen waren bemerk ik ingewikkelde patronen die ik het best als klank kan beschrijven, en waar vroeger een vijver was, daar is nu een licht dat rustig weerkaatsend in zich telkenmale weer iets van de omgeving schijnt op te nemen en weer terug te geven. Daar moet je aan wennen, dat moet je eerst leren waarderen voor wat het is. En omdat je dat moet leren, is dus de overgang voor zo'n geest van sfeer tot sfeer een periode, waarbij je eerst weer tot bewustzijn moet komen. Ik heb dit nu als voorbeeld gegeven, maar omgekeerd moet U zich niet denken dat iemand opeens tot het diepste duister af kan dalen; dat is niet mogelijk. Wanneer U zegt: "deze mens heeft een duistere ziel", dan zal hij toch altijd eerst in het schaduwland komen. En het schaduwland is de poort als het ware die naar een lichtende wereld leidt. Maar dat licht is voor iemand die slecht is en dit niet voor zichzelf erkent, groot criterium voor de sfeer die hij inneemt in de geest, het niet zelf willen erkennen van je fouten. Die zal ongetwijfeld dit licht trachten te ontwijken. Hij is een willig slachtoffer voor alle onbewuste of misschien zelfs enigszins speelse kwade geesten die in de onderste sferen van het schaduwland rondspelen; hij heeft overal angst en schrik en vrees en acht zich steeds geminacht en vernederd; hij trekt zich meer en meer in het duister terug en gaat daarin zover door, totdat hij een punt heeft gevonden waarin hij voor zichzelf acceptabel is. Leeft iemand eenmaal in die duistere sfeer, dan kan het zijn dat er toch nog edele gevoelens in die geest schuilen. Denk niet dat alle goed of alle kwaad uitgeroeid wordt wanneer je in een bepaalde sfeer bent; de persoonlijkheid, het wezen zelve blijft bestaan. Wanneer er nu b.v. een edelmoedige strekking zit in een bepaalde karaktertrek en die wordt op een bepaald momentje even geprikkeld, zodat even die mens uit z'n isolement van zelfzuchtig denken verlost is, al is het voor één seconde, dan bestaat de mogelijkheid voor hoger gelegen sferen, om die mens te benaderen. Er zijn dan ook zeer velen, zoals U weet, die zich speciaal bezighouden met dit reddingswerk. Wat het bewustzijn van de geest uitmaakt, dat lijkt mij zeer moeilijk te beschrijven. Ik zal trachten het zeer kort samen te vatten. Het bewustzijn van de geest bestaat: punt 1 uit het in vroegere bestaanstoestanden verworven bewustzijn. Of dit in sferen is geweest of dat dat al in vroegere incarnatie op aarde is, dit bewustzijn leeft in de geest en zal altijd in die geest blijven bestaan; het kan niet

worden uitgewist, tenzij door een zelfstandige daad, dus door eigen wil en dan nog ten koste van heel veel moeite. In de tweede plaats het leven dat men het laatst geleid heeft. Gedurende dit leven werden alle stoffelijke gedachten, be-geerten en handelingen overgebracht, via de hersenen o.a. op het begeerteli-chaam en dit begeertelichaam heeft, selecterende de waarden, dit tot in het etherisch lichaam door zien dringen. Het bewustzijn van die geest is dus gevormd ook uit dat aardse besef, maar wat komt er nog meer bij? Het besef dat onmiddellijk na de dood begint. Het is een periode die zeer variabel is; de ene keer zijn het vier dagen, voor de ander zijn het slechts enkele uren. De uren beteke-nen in de eerste plaats een overzicht krijgen over de werkelijke waarde van je eigen leven. En de ervaring die de geest dus reeds had, wordt krachtens het, ik zou zeggen edeïtisch geheugen dat de geest nu eenmaal heeft, het totaal der gebeurtenissen en handelingen geanalyseerd en nu niet vanuit een zelfzuchtig, egocentrisch standpunt, maar met een ondergaan van alle consequenties bij ieder dergenen die in het herinneringsvermogen als beeld naar voren treedt, onver-schillig of dat is een hond, een kat, een vlieg, een mens, dat maakt niet uit; je beleeft het allemaal. Deze ervaring geeft dus een vergroting van het bewust-zijn/omtrent eigen waarde en wezen. Dan is er verder nog een factor: ik ben n.l. niet alleen in de sfeer, maar ik heb door liefde of haat banden met andere we-zens, die ook in deze wereld van sferen, met veel minder scherpe grenzen dan Uw wereld en onze wereld, dus mij zoeken, of die geest zoeken beter gezegd. Deze zullen dan ongetwijfeld ook een deel van hun denken afdrukken, zodat er nieuwe ervaringen bijkomen. Ik wil nu even kort verschillende bewustzijnstoestanden aan-halen. Ik begin maar van beneden af, dan behoef ik tenminste niet zo erg som-ber te eindigen. Duisternis: één mens in een uitgestorven heelal. Die mens heeft geen menselijke vorm, geen zintuigen, niets meer; het is als het ware een soort ei dat ongeduldig wachtend om zich te uiten, de mogelijkheid tot uiting absoluut niet vinden kan. In deze tijd is geen enkele uiting zelfs op geestelijk gebied mogelijk en bestaat er alleen de wanhopige poging tot uiting die een voortduren-de frustratie is. Dan, wat ik zou willen noemen de larvavorm. Een groot ge-deelte van de werkelijke vorm is teloor gegaan, de bewegingsvrijheid is wegge-vallen, men verkeert eenzaam nog steeds in een moeras. In dit moeras zal men voort willen worstelen, want men vreest dat het U zal overweldigen. Ge hebt dus de mogelijkheid tot actie maar kunt niet de handeling verrichten die U daar-uit bevrijdt. Ook wanhoopsdaad. Daarboven, de gemeenschappelijke larvavorm, waar-bij dus meerdere van deze, niet meer mensvormige wezens met menselijke, ja meer dan menselijke gevoelsdiepten, gezamenlijk trachten om weg te komen. In deze sfeer is al een direct contact met Uw aarde mogelijk. Zij trachten gezamenlijk te gaan en kunnen door een ander te helpen zichzelf bevrijden. Velen echter, door zelfzucht gedreven, trachten anderen te verhinderen en verzwaren daarmee hun lot. Daarboven liggende bewustzijnstoestand: werelden die lijken op een helse editie van de Uwe. Wezens die hierin leven ondervinden teleurstellingen; niets beantwoordt aan hun verwachtingen. Zij kunnen met de gedachten veel creëren, maar al wat zij creëren verdwijnt. Bij wijze van spreken: er loopt iemand rond en die is hongerig, hij creëert met z'n gedachten een brood, hij wil een hap nemen en het brood is weg. Hier dus de teleurstelling niet meer zuiver innerlijk en niet meer in de eerste plaats eenzaamheid, maar vooral het niet kunnen berei-ken en het niet kunnen volbrengen, dat het een kwelling wordt. Hierbij zien wij dan zeer velen die juist lijden onder hetgeen zij vroeger altijd begeerd en mis-dreven hebben. Daarboven werelden waarin juist het uitleven van de vroegere kwalen tot een kwelling wordt. Iemand die vroeger veel wilde drinken, die drinkt daar ook. Het is n.l. zo dat hij een voortdurende dorst heeft; zijn hele wezen is geconcentreerd op deze ene lust die niet te bevredigen is. En zijn ene mogelijkheid om een ogenblikdaaraan te ontkomen is - wat in deze sfeer mogelijk is - terug te keren tot de aarde wanneer hij menselijke geest kan vinden die duis-ter genoeg in om hem houvast te bieden en dan te vertoeven daar waar anderen de lust ondergaan die hijzelve begeert. Zelfs dan is dit een voortdurende te-leurstelling, want hij kan niet de vreugde ervaren die hij zich voorstelt van het genot. Daarboven liggen werelden die ook reeds meer op een maatschappij lijken. Hier is een onderlinge samenleving, er is iets van een dorre vreugde, er is iets van, laten we zeggen, alleen maar een leven zoals U in de ergste sloppen misschien U voorstelt, een leven waarin je een nieuw pak vandaag koopt en dat je morgen al van het lijf gerot neervalt enz. enz., waar je dus aan al-les tekort komt. Iets daarboven weer een wereld waarin de omstandigheden wat normaler lijken en wij te maken hebben met een reproductie van Uw eigen wereld die betrekkelijk natuurgetrouw is. Alleen zij is somber en lijkt wel in een voort-durende nacht te bestaan. Hieruit gaan de mensen normaal hun beroep en hun gan-gen na, bestaan er dus werklui, en het enige wat hier eigenlijk het sombere uit-maakt, is het voortdurende verlangen naar een dag en het niet begrijpen dat al-leen het ontbreken van eigen gewoontesleer het mogelijk maakt om het licht te aanschouwen. Nou, en nu hebben we het pessimistisch gedeelte gelukkig gehad,

dus maakt U geen zorgen dat ik nog verderga. Daarboven wordt het al iets vrolijker. Nevelland: zeer zware mist, zo zwaar dat je je eigen hand niet kunt zien. In die mist wezens en een enkele keer iets van een lantaarn die voorbijstreeft en je weet eigenlijk niet precies waar je heengaat. Je kunt hier echter gezelschap vinden en je weet dat er een uitweg is. Dit laatste is zeer belangrijk. Het hopen dat alle andere genoemde sferen hadden, is hier niet zo zeer aanwezig. Het is er onaangenaam, het is zwaar, maar het is niet iets wat je volledig neerdrukt. Daar komt bij dat in deze nevel veel meer helpers rond kunnen gaan, omdat over het algemeen degeen die hierin verkeert, geneigd is om het goede te accepteren. Demonen jagen hierin rond, maar ze zijn schrikgestalten die U hoogstens op de vlucht jagen; ze kunnen U geen kwaad doen. Dit zult U op de duur leren, wanneer U er langere tijd vertoeft. Daarboven ligt een nevelland dat onmiddellijk aan de aarde grenst en voor een groot gedeelte deze aarde omsluit. De wezens hierin verkerende, kunnen zichzelf zien en ook een ander die hun zeer nabij is gekomen. Het is dus een lichtere mist. Zodra zij hun egoïstisch denken en streven weer ook opgeven hier, zijn zij onmiddellijk in de laagste sferen van Zomerland. Dan een nevelsfeer die iets boven de aarde ligt; hier is een soort ochtendnevel. Ze is kil, vaak onaangenaam, maar zij draagt in zich de belofte van een komende dag. Degeen die hier is zoekt naar het Zomerland, en op het moment dat hij zijn begeren gevormd weet uit te drukken, kan hij onmiddellijk, door anderen geholpen, het Zomerland zonder meer betreden. Degenen uit lagere sferen moeten daar een kleine tussenperiode nog doormaken. Voor hem is dat niet meer nodig. De laagste sfeer van Zomerland: een geïdealiseerde reproductie van de aarde, met tempels, kerken, scholen, dorpen, bossen en wouden, een menselijke samenleving in een land waar het voortdurend lente of zomer is, waarin iedereen tevreden is, waarin veel schoonheid te vinden is. Volgende trap: het wegvallen van de kunstmatige, door mensen gemaakte dingen. Het wegvallen van de gewoonten die vooral ook in die lage sfeer van Zomerland nog vaak bindend zijn: roken, drinken, eten, kortom al die dingen die zo'n klein beetje nog aan de aarde herinneren. Daarvoor in de plaats een statig gaan, mediteren en spreken in iets wat een sublimatie lijkt van de schoonste plekken op deze aarde. Daarboven een wereld waarin men in de eenzaamheid al weer stemmen hoort, een wereld waarin elke boom, elke struik, elke vogel, elke vlinder of bloem een stem heeft en spreekt over de dingen die ge verlangt te horen. De hele natuur spreekt tot U en de ondertoon van deze sfeer is een zekere muziek. Hier in deze sfeer o.a. gelegen een lachend land van bloeiende boomgaarden waarin een voortdurende vreugde is. Annex deze sfeer ongeveer, niet precies op gelijke hoogte, een variëren van iets lager tot iets hoger, van verschillende hemelvoorstellingen, gaande van een hemels Jeruzalem af tot een Rijk achter de gele rivier, een hemels keizerrijk enz. enz. Deze verschillende Rijken, uitdrukking van de religieuze gedachten en voorstellingen zoals men die op aarde had en het beleven van de gelukzaligheid daarin. Een lange periode is men in deze hoogste sfeer van Zomerland inderdaad zeer gelukkig, tot langzaam maar zeker een soort verveling U schijnt te overmeesteren. Wanneer dat gebeurt kunt ge alleen hogerop gaan af lager. Gaat ge lager dan komt ge uiteindelijk op de aarde terecht, omdat dat de enige wereld is waarin vaststaande, en zich niet naar U voegende waarden, een nieuw beleven gemakkelijk en zonder moeite mogelijk maakt. Gaat U naar boven toe, dan vindt U een wereld waarin alle vorm verandert, het wordt licht, het staat er nog, het is er nog, maar het heeft een heel andere vorm gekregen en het is als het ware of je het door ziet lopen door alle sferen heen. Vanuit deze sfeer voor het eerst een zuiver neerzien tot de andere sferen. In Zomerland heeft men wel de helpers en de Broeders van Barmhartigheid o.a. en het apostolaat die daar naar beneden toe gaat. Je hebt de Witte en de Grauwe Broeders die dat doen - het zijn allemaal maar namen, nietwaar - maar deze gaan nog eigenlijk langs een soort geheimzinnige reisweg. Dat is voor de daarboven gelegen sfeer niet meer noodzakelijk. Hier begint het begrip van de eenheid van het Al. Degenen die hier leven, kunnen dan ook willekeurig in elke sfeer werkzaam zijn en in elke sfeer verschijnen, zonder daarvoor hun eigen sfeer te verlaten. Dat is bij de andere sferen niet volledig het geval. Verder naar boven wordt het totaal van het licht levend en wordt de klank niet meer iets wat gebonden is aan een bepaalde plaats of begrip, maar iets wat de gehele ruimte vult. Gedachten zijn hier niet zo maar beelden, die waar kunnen worden genomen, maar zij tonen als het ware in hun uiting lichtend aan de verbinding met de cosmos. Elk van hen vertakt zich en brengt duizende denkbeelden met zich mee. Geestelijke ontwikkeling hier is wel zeer opvallend en buitengewoon mooi. Daarboven ligt een wereld waarin zelfs de klank wegvalt en alleen het licht overblijft. Het licht kent minder variaties in vorm, een veel grotere variatie van kleur. Het bewustzijn leert al die kleuren met bepaalde puntjes van het goddelijke te vereenzelvigen en kan, door naar eigen keuze van kleur tot kleur te gaan, alle aspecten van het goddelijke doorleven. Ik kan U dit niet meer als een gevoelswereld of als een bewustzijn voor de aarde begrijpelijk schetsen. Daarboven liggen werelden waarin zelfs dit onderscheid langzamerhand ver-

stilt en alleen maar overblijft een licht dat uiteindelijk zo ijl en doorzichtig wordt dat het duister schijnt te worden. Het is zo hoog gestegen dat het haast niet meer te zien is, zelfs voor ons. We weten echter zeker dat degenen die daar leven in een wel zeer gelukkige toestand moeten zijn, want wanneer zij tot ons keren zijn ze voor ons wat een engel, in Uw voorstellingsvermogen, voor U is. Ze hebben schijnbaar de macht om in alle sferen gelijktijdig desnoods werkzaam te zijn en kunnen 5 à 6 handelingen gelijktijdig verrichten zonder dat die ook maar enigszins gelijkvormig zijn. Hier vinden we dus de geest die op meerdere plaatsen gelijktijdig aanwezig is en zonder enig verschil in tijd zich over de gehele wereld kan uiten. Wanneer U ook dit heeft gezien, dan komen we daarboven in sferen die helaas niet meer beschrijfbaar zijn en waar ik zelfs niet door een aanduiding van de sfeer het bewustzijn althans enigszins kan schetsen. We moeten ons echter goed realiseren dat elke sfeer voor de geest die er in verkeert, een complete wereld is en dat het beeld wat ik geef, uit de aard der zaak vanuit mijn wereld ontworpen werd. Want de vaste stof van vandaag die is als U dood bent plotseling water; U kunt er doorheen waden en voor dat je het weet ben je geestelijke wat gestegen en dan is het al lucht. En als je nog wat verder gaat, dan is het er niet meer, dan kun je alleen nog de mensen eruithalen en de menselijke gedachten, maar de wereld van vorm, de wereld van materie zelf, is voor jou verdwenen. Zo kun je natuurlijk steeds verdergaan. Ik kan mij voorstellen dat wij voor een van degenen in de hoogste sfeer niets zijn. We zijn daar doodgewoon een klein contrasttintje, een stuk duisternis dat je lichtende wereld helpt begrenzen. Dan nog niet eens een onschone duisternis, onverspiegeld vinden. In de wereld van de stof n.l. kan een ieder leren zijn geest te verheffen tot een bepaald peil. Naarmate de voorstellingen van het goddelijke, van het leven etc., lichtender en gelijktijdig ook minder concreet in lijnen worden ervaren, kunnen wij zeggen dat de geest zich klaarmaakt om een hogere sfeer te gaan beleven. Om dit te kunnen doen is het natuurlijk noodzakelijk dat hij de stoffelijke beperking achter zich laat; en hij kan dit doen in de slaaptoestand - onbewust uittreding of ervaring - hij kan het ook doen terwijl rapport met het lichaam blijft behouden en een deel der indrukken daarin worden achtergelaten. Menige geest op aarde leert reeds om de hogere zonnengeleide in sferen die boven de vorm liggen. Dit is dus heel wat verder dan b.v. een vergaderplaats van de Witte Broeders, want die ligt nog in de hoogste sfeer van Zomerland. Alle hebben de lichte sferen dit gemeen: ze zijn een vreugde en men kan die vreugde genieten, indien men niet door een dadendrang naar een nieuw, nog schoner avontuur gaat zoeken. Alle duistere sferen hebben met elkaar gemeen dat men niet zelfstandig in staat is zich daaruit te bevrijden, maar door een voortdurende en liefdevolle hulp daaruit bevrijd kan worden, zodra er ook maar één brokje edel of licht is in Uw eigen wezen. De schaduw-sferen hebben gemeenschappelijk dat zij in het bewustzijn een zekerheid van komend licht dragen en zo het benaderen gemakkelijker maken voor diegenen die U trachten in te voeren in de lichte sferen, anderzijds U ook niet onderwerpen aan de troosteloosheid en weemoedigheid die in de duisternis kan heersen. Ik weet niet of ik erin geslaagd ben, U gedurende dit betoog althans enigszins te schetsen wat het verschil van bewustzijn in de sferen is. Elke sfeer, elke beleving is een bewustzijnstoestand en meer niet. Dit zou wel eens in kunnen houden dat ook Uw wereld alleen maar een bewustzijnstoestand is en meer niet. Maar zo goed als Uw wereld voor U de realiteit van het ogenblik is, zo is voor de geest elke wereld die hij beleeft een realiteit. Het totaal van hetgeen hij met zijn bewustzijn kan bevatten en omschrijven wordt hem uiteindelijk gegeven en in deze wereld leert hij dromen van andere, volmakter en schonere dingen, die uiteindelijk dan ook weer voor hem werkelijkheid kunnen worden. Het bewustzijn is bepalend voor de toestand van de geest, voor de kracht die hij in zich heeft, want naarmate hij bewuster is, kan hij verder reiken en kan hij meer tot stand brengen. De bewustzijnstoestand is bepalend voor zijn eigen keuze en werkzaamheid. De bewustzijnstoestand is bovendien bepalend voor de gehele voortzetting en de richting van voortzetting in andere sferen, de ervaring van de stijging, of dat lang duurt volgens menselijke jaren etc. Er is in deze hele wereld van alle sferen, slechts één ding dat boven de sferen wegreikt, en zover wij weten nooit gebroken is, nooit ergens een scheidslijn heeft getrokken en gezegd heeft: hier scheid ik er uit. En dat is die eigenlijke aardige liefde, die goddelijke liefde, die de wereld regeert die ook de sferen voortdurend doordoesemt. Dit is het enige wat boven alle bewustzijn uitgaat. Verder is de bewustzijnstoestand identiek met de wereldbeleving, naar ik meen zelfs voor de mens, zeer zeker voor de geest. Indien er over dit onderwerp vragen te stellen zijn, dan wil ik ze gaarne trachten te beantwoorden. (geen vragen). Dan ga ik het woord overgeven aan de tweede spreker die een onderwerp naar Uw eigen keuze voor U kort zal behandelen. Goeden avond.

De ORDE DER VERDRAAGZAMEN houdt haar bijeenkomsten iedere Vrijdagavond (8 uur) in de bovenzaal van "De Galerij", Laan van Meerdervoort 419a, hoek Fahrenheitstraat, D E N H A A G.

Bezoekt deze regelmatig en introduceer zoveel mogelijk Uw vrienden en kennissen, voorzover zij serieus van ons werk willen kennisnemen.

Goeden avond vrienden,

Mag ik vernemen welk onderwerp vandaag mijn deel zal zijn, of mijn lot misschien?

x Voorz. Ik heb hier wel een onderwerp maar dat kan ook als vraag behandeld worden. Misschien dat Uzelf een onderwerp heeft deze avond?

- Ach, wanneer ikzelf een onderwerp zou kiezen, dan zou ik mij ongetwijfeld te buiten gaan aan een roes van woorden en het lijkt me dus beter U te laten bepalen, tenzij U natuurlijk alle consequenties vandien op U wilt nemen.

x Voorz. Ik ben gaarne bereid de consequenties op mij te nemen.

- Wat zegt de rest van het gezelschap? Daar is iemand die heeft toch wel een onderwerp, dus er is toch iemand die denkt: nou, laten we het risico maar niet nemen. (gelach).

x Ik zou willen vragen of U over de symboliek van de boom wilt spreken.

- De symboliek van de boom des levens?

x Ja.

- Nou, dat is een onderwerp, daar kunnen de twee dingen samengaan. U heeft het op Uw eigen verantwoording, ja? Er staat tussen de grote welving die het hele Al omvaamt en de aarde waaruit al het zijnde geboren is, en gevormd in de beginne, één grote boom, die boom noemt men de boom des levens of de levensboom. Wanneer je hem ziet dan is hij rijkelijk vertakt, eigenlijk niets bijzonders en je vraagt je alleen af waarom hij zover omhoog takt. Maar zou je hem zien in zijn geheel, wat een wonderen kan hij niet tonen, want diep grijpt hij zijn wortelen tot in het diepste der aarde. Het diepst materiële van de schepping is de voedingsbodem waaruit hij opbouwt zijn stam, zijn takken, zijn bladeren en zijn bloesem. De levensboom is het symbool van de geest die naar bewustzijn gaat streven. Eerst is de mens neergedaald, zoals een zaad door de wind gedragen op de aarde. Het is begonnen zich in te graven, zoekende en tastende naar voedzamer diepten. Wortelen moet je in de aarde wanneer je hoog wilt stijgen. Niet in de irriëliteit van wind, van vogelvlucht, mag je teloor gaan, wanneer je werkelijk de grote hemelse waarheden wilt begrijpen. De boom des levens zegt: niet zult gij zijn een wezen der lucht en niet een der aarde, maar wortelend in de aarde zult ge de verbinding zijn van het diepst der stof tot het hoogst der hemelen. Het is begrijpelijk dat een symbool als de boom in ons een lichte ontroering wekt, want hoe gaat het vaak met je in het leven? Je denkt dat je gebonden bent aan de materie en misschien ben je alleen maar bezig ondanks je zelfverwijt, om de stof te verzamelen die je zodadelijk omhoog zal drijven keer na keer, jaar na jaar, totdat je een bladerkroon uitspreidend en de aarde en stof beschermend, reiken kunt tot die hoge sfeer waarvoor je uiteindelijk bedoeld bent. Maar is het één mens die die boom des levens voorstelt, ach, wat zouden er dan een wouden zijn; dan zou er door de bossen geen plaats meer zijn om de hemel te zien. En er staat voor de gehele mensheid maar één levensboom, want één van leven is de mensheid, één geboren uit dezelfde aarde, één geboren uit dezelfde hoge kracht die het bewustzijn gevend de mens schiep. Eerst schenkend die ziel, de levende kracht die gloeiend de aarde bezielend het leven gaf, dan schenkend daardoor het vermogen om uit stof en ziel op te bouwen het weten en het kennen der dingen. Een wonderlijk schouwspel als je het zo beziet. Wanneer er één ding is waar de Schep- per vreugde aan moet hebben, dan is het de boom des levens. Het is een boom die rijke vruchten draagt, want telkenmale weer, wanneer een mens omhoogstrevend in die boom een bepaald punt heeft bereikt en de volheid van weten hem zwaar wordt in het zijn, dan bloesemt hij uit op een tak en daar hangt de rijpe vrucht van de boom des levens, te nemen voor een ieder die haar hebben wil. Hoeveel van die boeken, hoeveel van die werken, van die inwijdingen bestaan er niet op de wereld? Elk voor zich een vrucht des levens, een vrucht die nieuwe kracht geeft, die jezelf verder helpt om te stijgen, verder misschien dan de vrucht zelf. Zo ligt de levensboom als een eeuwige verbinding tussen mens en God, tussen materie en ijlste geest. En zoals de sappen opstijgen in de boom, om gaande tot de hoogste bladeren, langzaam verdampend, te verwaaien naar de hoogste sferen der atmosfeer heen, zo is ook de mens. De mensheid stijgt met de groeiende boom des levens hoger en hoger, van sfeer tot sfeer, maar God, het dak van de cosmische hemel, heeft hij niet bereikt. En dan, de een bereikt een lage tak en daar wordt hij reeds door het licht getrokken en omhoog gesleept, de ander gaat misschien tot aan de top. Maar waar je ook gaat en wordt opgetrokken, zolang als je de levensboom bent, dan ben je bewust, dan leef je, dan ervaar je. En wanneer dan het ogenblik gekomen is dat je niet verder meer kunt, dat je het uiterste punt bereikt hebt, dan komt er het licht, en in de straling van een goddelijke zon stijgt je langzaam op, verlaat het leven en het bewustzijn, een ogenblik

nog vaag dromend over de dingen, om dan omhoog te stijgen, hoger en hoger, tot de veelheid van al diegenen die nog niet de volmaaktheid bereikten, neerdaalt opnieuw als een regen op aarde. De regen dringt door diep in de materie en de wortels grijpen gretig zuigend, zuigend vocht en materie en stuwen het omhoog, verder en verder door de boom. En elke keer weer, wanneer de regen is gevallen, dan zien wij hoe de top van de boom hoger, fierer en trotser stijgt, dan zien wij hoe hij dichterbij komt bij zijn einddoel. De boom des levens moet de aarde en de hemelen verbinden. Tot deze verbinding feitelijk een werkelijkheid geworden is, ach, zullen de mensen gaan, stijgend tot grote hoogten en in een ogenblik van dromend vergeten weer neerdalen om opnieuw op te stijgen, keer op keer, steeds sterker, steeds edeler, steeds meer bewust dat je nog verder omhoog kunt in 's levens wondere gang. En velen die neerdalen eten de vrucht van de boom des levens, ze begrijpen de kennis, ze begrijpen de kracht en nemen die mee wanneer ze in de aarde weer doordringen. En zo worden ze dan degenen die nieuwe cellen bouwen, die als het ware de hele boom dwingen om hoger en schoner en mooier te worden. Ja, vrienden, het is een wonderlijk symbool die boom des levens, en het is een symbool dat je heilig moet zijn, want de boom des levens kent een andere vorm die U ongetwijfeld meer wordt getoond en U duidelijker is in betekenis, want ook het kruis is een boom des levens. Diep wortelend in de aarde is op het kruis geslagen het lijden der mensheid, mensheid die lijdt omdat ze onbewust is en onwetend, omdat ze niet leert om zelf te streven, zoals eens één voor hen geleden heeft. Zoals de takken van de boom zich wijd uitbreiden, horizontaal spreidend, zo wijken de armen van het kruis, alsof ze de wereld willen omhelzen, maar het hoofd stijgt hoger en daarboven rijst de nog dode paal als een nog prille top van een levensboom ten hemel. Verbinding tussen wereld en de cosmische hemel, het ware rijk Gods. Ja, het gaat zelfs verder. In elk hart - of moet ik zeggen misschien in elk bewustzijn? - daar staat een levensboom. Elke mens worstelt, wanneer hij op aarde is, in de materie, wanneer hij in de sfeer is in z'n eigen wereldje en daarin vergaart hij kennis en feiten, sleept nijver alles naderbij. Maar alleen wortels geven geen vreugde, en je verlangt naar de zon en naar het licht en zo bouw je met de moeizaam aangevoerde feiten, kennis en bewustwordingen op, cel na cel een levensboom, een boom die in jezelf groeit en in jezelf ook betekent de verbinding voor je eigen stofelijk, zo vormgebonden en geworteld wezen met het vreemde, geen vorm hebbende en toch gelukbrengende al doordoesemde werkelijke rijk van God die ons nadert. U heeft mij gevraagd om te spreken over de boom des levens, wel, ik heb het gedaan. En wanneer U het mij vraagt, die levensboom wordt veel te weinig begrepen. Er staan hier ook twee bomen, bomen als brandende kaarsen. Zoals ook deze een houvast moeten hebben, opdat de vlam omhoog kan stijgen en licht geven, zo is het voor ons allemaal. We moeten ergens een houvast hebben, we moeten ergens weten te horen, anders dan kunnen we niets beginnen. Maar wanneer we weten waar we horen, vrienden, dan kunnen we ons ontplooiën, dan kunnen we licht zijn, dan kunnen we groeien. En kunnen we groeien, dan zullen we in de eerste plaats voor anderen schaduw zijn in de mogelijkheid om tot bewustzijn te komen, want waar de zon de jonge spruit doodt met een verblindend licht en teruggedrijft onder de aarde, daar kan ze in de schaduw omhoog komen, groeien en wassen en bloeien. Daarnaast grijpen we zelf steeds hoger, steeds verder. En wanneer er vreemde gasten komen die bij ons beschutting zoeken, met hun zorgen, met hun nood, ach, wij heten ze graag welkom. Een levensboom verwerpt niet de vogels die een ogenblik beschutting, een ogenblik vrede zoeken, integendeel, hij spreidt zijn beschermend bladerdak er omheen en zegt: ach, arm, gejaagd wezen, kom, ik zal je beschermen met alle sterkte die de mijne is. En komt er de storm, dan staat de boom eens zo pal. Wanneer 's levens stormen komen, de levensboom, in U bloeit, dan staat hij pal. En wanneer hij hoger bloeit en groeit, dan zal ^{hij} het licht uit de hemel halen om de storm te verdrijven. Zo kunt U leven, vrienden, en zo proberen wij het ook te doen. Maar stelt U zich niet voor dat het gemakkelijk is. Ik geloof dat ik daarmee wel voldoende gezegd heb erover, nietwaar? Nou, dan zou ik zeggen: gaat U maar pauseren, hoor. Ik kan er niets aan doen, het is afgelopen wat mij betreft en na de pauze "vragenrubriek". Goeden avond.

VRAGEN, welke nimmer een persoonlijk karakter mogen dragen, kunt U schriftelijk inzenden aan het correspondentie-adres van de Orde der Verdraagzamen, de Ruijterstraat 80, D E N H A A G.

U zult dan te zijner tijd in de VRAGENRUBRIEK het antwoord kunnen vinden.

NA DE PAUZE.

VRAGENRUBRIEK! Persoonlijke vragen geen antwoord, al het andere zover als we het weten of kunnen achterhalen in de gauwigheid. Wie begint?

x Hoe weten we, wanneer er bij een gebeurtenis of handeling sprake is van toeval, van leiding of van karma?

- Nou, ik zou zeggen dat we die dingen alle drie hetzelfde kunnen noemen, want karma is de leiding die je jezelf hebt opgelegd door je noodlot, en het toeval is uiteindelijk die leiding die je niet kunt achterhalen. Dus wanneer we dat uit willen gaan kienen, dan kunnen we het beste zo doen: van toeval is sprake wanneer het geheel zich aan onze mogelijkheden onttrekt en de gebeurtenis opzichzelve voor ons geen betekenis heeft. In een dergelijk geval kunnen we zeggen, toeval, omdat we zelf niet bij de zaak betrokken zijn. Maar op het moment dat wijzelf er wel bij betrokken zijn en we daardoor misschien uit een lastig parket worden geholpen, dan kunnen we zeggen: nou, dat is m'n leiding, dat zit wel goed. En ja, wanneer we nu een hele hoop droevige belevenissen doormaken, dan kunnen we tegen onszelf zeggen: "dat is karma", nietwaar, dan hebben we in ieder geval de zekerheid dat we het de volgende keer weer wat makkelijker hebben, als we het maar goed verwerken. Maar in feite zijn die dingen m.i. precies gelijk, hoor. M.a.w. alles is toeval, alles is leiding en alles is karma, precies hoe U het zeggen wilt. Maar "toeval" dat zegt de burger, want die houdt van de staatsloterij; "leiding" zegt de gelovige, die gelooft dat God z'n zaakjes voor hem opknapt en "karma" zegt degeen die iets maar niet alles weet van het verloop der levens en de kringloop der gebeurtenissen, want die denkt dat er geen enkele weg is om aan z'n eigen daden en de gevolgen daarvan te ontkomen. En de bewuste? die zegt: er bestaat noch noodlot noch toeval, noch karma, noch leiding, want mijn bewustzijn stelt mij in staat om de juiste richting te kiezen door het directe contact dat ik heb met het goddelijke. Nou, als er commentaar op is, gaat Uw gang.

x In verslag 116 lezen we: En daarom gaan wij God zoeken in Zijn uiting en wij zeggen: "in alles in alle verschrikkingen, alle schoonheid moeten wij God terugvinden omdat Hij, Zijn schepping uitende, niets anders kan uiten dan wat Hij was. Want Hijzelf is volmaaktheid en zou Hij uiten buiten zichzelf, dan zou Hij daardoor Zijn eigen volmaaktheid prijsgeven." Even later zegt de spreker dan: "Of ik nu een roos zie of een vlo bij wijze van spreken, in beide is iets van de goddelijke wetten geuit". Nu, in dit laatste en in die verschrikkingen kan ik God niet zien. Ik zag laatst de film: "De woestijn leeft". Hoe kan ik in al die vreselijke angstwekkende dieren God zien? Het ene dier is toegerust met een gif om een ander te doden en een ander dier weer met een uiterst verfijnd verdedigingsmiddel. Waarom bestaan die vreselijke dieren? De vorige week hebben wij gehoord dat elke sfeer een schepping is van de eigen gedachten. Is nu het leven, alles wat wij zien hier op aarde, ook niet een voorstelling van onze eigen gedachten, dus geen werkelijkheid? Zijn dus al die verschrikkingen niet onze eigen voorstelling, dus geen scheppingen Gods?

- Voordat ik antwoord geef veroorloof mij één opmerking: laten we God dankbaar zijn dat Hij niet alle voorstellingen en gedachten van de mensen vorm geeft, want anders zou het nog heel wat erger zijn. Maar U begint nu alleen te praten van Uw eigen kant uit. Dat verschrikkelijke dier met z'n verschrikkelijke wapen, is ongetwijfeld in zijn eigen ogen schoon. En de strijd die U een strijd vol verschrikking noemt, wordt door het dier fatalistisch aanvaard, omdat het nu eenmaal bij zijn noodlot hoort, omdat hij dat beschouwt als deel van zijn levenspatroon. U gaat dus oordelen uit Uw eigen standpunt over bepaalde waarden in het goddelijke en dat is, als ik mij niet vergis, ook iets wat de spreker de vorige keer heeft gezegd n.l.: dat mag je niet doen. Je bent alleen bevoegd te oordelen over jezelf en de waarden die jezelf volledig bekend zijn. Gaat U vanuit Uzelve oordelen over de andere dingen, dan brengt U Uzelf ongeveer in een toestand van Adam en Eva; en dan bedoel ik hier niet de kledingskwestie, de textielpunten, maar dan bedoel ik hier zuiver de verdrijving uit het paradijs. Wanneer U de schoonheid der dingen ziet en harmonisch ermee bent, zullen ze voor U niet schadelijk zijn, en voor zichzelf zullen ze dan in Uw uitstraling schoonheid verwerven. Geloof me, een schorpioen en een slang en wat er nog meer voor lelijke dingen zijn; ik weet niet of die allemaal nu in die woestijn leven, daar voorkomen, ik heb de film niet gezien. Het is tamelijk moeilijk voor mij tegenwoordig om naar de bioscoop te gaan, maar voor de rest geloof ik toch wel dat alle verschrikkingen die er bestaan, in zichzelf - dat weet ik uit ervaring - de mens kunnen helpen en dienen zodra de mens met absolute liefde, zonder angst en afschuw, deze dingen benadert. Zij hebben dus hun verschrikking te danken aan het voorstellingsvermogen van de mens, voor de mens. Hun bestaan zelve hebben ze ongetwijfeld te danken aan het goddelijke dat zich in zijn veelheid uitend, zijn eigen volmaaktheid toont in zichzelf, aan zichzelf. Is daar commentaar op?

x Hoe ziet U dan in deze vorm een mens die slecht handelt, die wij met onze ogen als een slecht mens zien, is dat dan ook voor die mens een goddelijke weg die hij kiest?

- Wanneer een slecht mens, volgens Uw inzicht slecht handelt, dan kunt U de daad veroordelen maar nooit de mens, want U weet nooit wat bij de mens de aanleiding was tot de daad die U slecht noemt. Maar de daad zelve kunt U wel degelijk veroordelen. En ik geloof dus dat het verstandig is om te proberen in de slechtste

mens het goede te zoeken en dat te waarderen, maar gelijktijdig de handelingen en daden die uit zijn slechtzijn voortspruiten te veroordelen. En een veroordeling van een daad wil zeggen dat wij voor onszelf vaststellen dat we dit nooit zouden willen of kunnen doen, en dat we alle gevolgen daarvan zo snel mogelijk de wereld uit willen helpen. Ik geloof dat dat de meest juiste houding is. Nou, dat ik ook weer "accoord van Putten"? Dan gaan we weer verder.

- x Wat is het verschil tussen symbolische en abstracte kunst? Wat is Uw mening over beide?
- Ach, wat zal ik zeggen? De abstracte kunst is vaak het symbool van de vormenleegheid, terwijl de leegheid der vormen vaak de abstracte weergave der symbolen geeft, die symbolische kunst tengevolge heeft. (gelach). Symbolische kunst is het uitdrukken van gedachten of ideeën in symbolen, maar een symbool moet altijd algemeen aanvaard zijn, waar het als symbool zijn waarde buiten de persoonlijkheid, dus voor de gemeenschap pas verwerft, indien het algemeen als een zodanig symbool erkend is. Wij kennen dan b.v. symbolische kunst in religieuze zin; wij kennen de symbolische kunst in tempeldansen b.v. waarbij elk handgebaar een bepaalde symbolische gedachte, een bekende gedachte weergeeft en dus bij de personen die daarnaar zien, inderdaad associaties opwekt. De abstracte kunst werpt eigenlijk geen associaties met bestaande ideeën op, maar wil een indruk scheppen zonder meer. Dat is dan in de kunst geredeneerd, het onderscheid. En wilt U van mij weten wat ik over beide denk? Menigmaal is de symbolische kunst een ontvluchten aan eigen onbekwaamheid. En vaak is de abstracte kunst een verbergen van eigen leegheid. Maar er zijn ogenblikken dat zowel de abstracte kunst als de symbolische kunst, hoogtepunten kunnen bereiken waarin zij werkelijk datgene zijn wat ze willen zijn: de symbolische kunst een vertelling in beelden die een geheel boek kan bevatten in een enkel klein schilderij b.v., terwijl de abstracte kunst weer kan geven een bepaalde stemming zo goed, dat je ze aanvoelt en ervaart zonder dat je ooit te weten zult komen wat het schilderij beduidt. Wat dat betreft is het mooie bij abstracte kunst, het is zo abstract dat je kunt er elke naam aan geven. En ja, mijn eigen smaak is enigszins anders gericht, dat mag ik er ook bijzeggen. Nou, commentaar? (geen commentaar).
- x Handelde Christus niet tegen Zijn eigen leer toen Hij de farizeeërs liefdeloos bejegende?
- Ik geloof niet dat Hij tegen Zijn eigen leer handelde, want Hij heeft wel degelijk vastgesteld wat iemand tot Uw naaste maakt. Iemand wordt tot Uw naaste wanneer hij in Uw leven optreedt als niet vijand zijnde, en actief aan Uw lot deelneemt, of er actief mee begaan is althans. Parabel van de Barmhartige Samaritaan. Wanneer Jezus echter de farizeeërs op hun nummer zet, nou dan vind ik nog dat Hij heel, heel erg geduldig is, wanneer je weet dat die lui al honderd keer geprobeerd hebben om Hem en Zijn volgelingen de gevangenis in te krijgen, belachelijk te maken of onverschillig wat. En dat Hij dan eventjes ze vertelt hoe ze eruit zien, wel, ik geloof dat de beste vriend de vriend is die je de waarheid zegt, en in die zin was Hij met Zijn verwijt: "gij gepleisterde graven" etc. waarschijnlijk de beste vriend van de farizeeërs, want Hij vertelde ze tenminste precies waar het op stond. Ik geloof dus niet dat dit een liefdeloosheid is, maar ik geloof eerder dat dit een demonstratie was van een als waar erkende toestand. En datzelfde geldt ook wanneer Hij in toorn - let wel, in toorn - de wisselaars de tempel uitslaat. Maar diezelfde Jezus zal, zodra de toestand veranderd is, als er iemand gewond is, hem nog heel rustig genezen. Hij wendt zich niet liefdeloos tegen de persoon, maar Hij demonstreert in de eerste plaats hoe Hij over de zaken denkt. Dat mogen we Hem niet kwalijk nemen want de waarheid is goud waard. En is de tweede plaats: wanneer men niet horen wil en men tast het hogere aan, dan accepteert Jezus dat niet. Wanneer men U tracht te verdelgen, dan heeft U het recht U te verdedigen, tenzij er een grotere invloed is die van U vraagt dat U het lot accepteert. Dat is mijn opvatting van de zaak, hoor, daar sta ik niet alleen in. En ik meen dus dat Jezus niet zondigde tegen Zijn eigen leer: "Heb God lief boven alles en Uw naaste gelijk Uzelf", want Hij had God lief boven alles, zelfs boven Zijn naaste. En toen Zijn naasten - aangenomen dat het Zijn naasten waren - tegen God zondigden, moest Hij eerst God verdedigen en daarna pas kon Hij Zijn naasten wederom liefhebben gelijk zichzelf, zoals Hij ook zichzelf offerde voor God in de eerste plaats. Men zegt wel, voor de mensheid, maar Hij volbracht - zo gelooft men toch direct - een goddelijke opdracht door het offer. Hij had dus in de eerste plaats God lief en daarna pas de mensen. En dat komt ook weer aardig tot uiting: Vader, laat deze beker Mij voorbijgaan. Als God het niet gezegd had, dan had Hij met Zijn liefde tot de mensen nog wel even gewiefeld misschien, maar in Zijn liefde tot God was Hij onwrikbaar. Nou, commentaar maar weer.
- x Dan mogen we het dus zien: tot God en tot de mensen, dat blijft dus hetzelfde.
- Neen, dat is niet hetzelfde. De liefde tot God is de liefde tot het geheel en de liefde tot de mens is de liefde tot het deel. Een mens is een deel der schepping, God is de schepping en daar ligt het verschil. En als we het dus heel

goed bekijken, dan staat er iets waar we heel erg voorzichtig mee moeten zijn, anders vertellen ze ons dat we socialisten of communisten zijn op christelijke basis, maar daar staat eigenlijk dat het geheel meer liefde verdient en je het geheel meer lief moet hebben dan de delen en dat je eerst het geheel dat goed en volmaakt is, moet erkennen en dan pas de belangen van het deel dat in zichzelf onvolmaakt is, ja?

- x Dus is het dogma van de kerk dat Christus voor de mensen geleden heeft eigenlijk dus moet zijn: voor God geleden zou hebben..(niet duidelijk te verstaan).
- Inderdaad. De kerk zegt: Jezus leed voor de mensen. Maar is dat wel helemaal zuiver? Was het niet zo dat Jezus gezonden werd door Zijn Vader en dat Hij dus dit lot onderging in de eerste plaats voor Zijn Vader? Want anders zou Hij niet gebeden hebben: onthef Mij ervan. Wanneer het Zijn liefde tot de mensen was geweest, dan had Hij zich niet tot de Vader behoeven te wenden. Hij had de mensen zeker zeer lief, maar dat Hij het offer bracht en zo bracht, geloof ik toch, moeten we eerder aan Zijn liefde voor de Vader wijten, aan Zijn eenheid met de Vader misschien zelfs, in geestelijk opzicht althans. En wanneer de kerken dan Jezus tot God maken, rijst er in mij een protest, want Jezus erkent boven zich de Vader en er kan m.i. maar één God zijn. Hoe dicht Jezus ook verder bij de Vader heeft gestaan, Hij was niet de Vader zelf. En de Vader is voor mij de God, en alle functies daarvan die men wil gaan onderscheiden en erkennen, moet men m.i. of terugleiden tot direct God, of men moet ze erkennen als een deel van een deel van Zijn schepping, maar er kan niet iets tussenbeide bestaan. Dus met de kerken ben ik het niet in alle opzichten eens. Maar ja, dat is een kwestie van eigen beschouwing, hoor. En ik geloof dat je beter in een kerk intens kunt geloven aan Jezus als een God voor mijn part, en dan ook werkelijk Zijn weg gaan en Zijn leer volgen, dan dat je buiten de kerk zegt: "nu ja, die Jezus was geen God" en de waarheid misschien dichterbij komt, maar aan de andere kant vergeet dat de grootste waarheid van Jezus' hele leven Zijn leer is geweest, nietwaar? Als er geen verder commentaar is, zullen we naar de volgende vraag moeten overspringen.
- x Is het verkeerd, wanneer men zeer gehecht is aan stoffelijke zaken, ons nagelaten door hen, die ons op aarde lief waren? Wordende overgegaan hierdoor gebonden aan die voorwerpen en is dit dan een rem voor hun geestelijke stijging?
- Jan maak me los, ze hebben me aan m'n horloge vastgebonden.(gelach). Klinkt het niet een beetje dwaas? Nee, m'n waarde vrienden, het is helemaal niet dwaas om die dingen te bewaren. Wanneer ze voor U een herinnering zijn aan die persoon en U dierbaar zijn omwille van de persoon, dan zijn ze toch alleen maar stoffelijke bevestiging van een geestelijke verhouding die bestaat en blijft bestaan, onverschillig of dat dode ding er nu is of niet. Nee, wanneer U gaat zitten klagen en jheremiëren, wanneer U ze de rust niet gunt, die ze na een leven op aarde toch zeker verdiend hebben, en ze het liefst maar weer hier direct aan Uw zij zoudt willen sleuren en daarom blijft jammeren en treuren, dan bindt U die geest. Door Uw eigen ongelukkigzijn dwingt U ze als het ware naar Uw eigen omgeving terug. Maar al wilt U nu een heel pakhuis met herinneringen hebben, die herinneringen doen het hem niet. U moet altijd maar een ding onthouden: stof is stof, maar wat geldt in de wereld van de geest, en uiteindelijk in de hele schepping, dat is het bewustzijn in de geest, dat is de wijze waarop je bestaat. En dat bestaan dat kun je misschien in uiterlijke waarden uitdrukken, maar je kunt het er nooit in vastleggen. De indrukken die zullen later door een ander worden gelezen en dan zeggen ze: "o ja, dat horloge is geweest van Jan Jansen en die is geboren in zoveel" U weet wel, hè, de bekende psychometrie. Heel aardig, ze kunnen misschien zelfs daardoor afgestemd raken - aangenomen dat Uzelf niet in staat bent om een boodschap te ontvangen - en door deze afstemming inderdaad in contact kunnen komen met een overgegene. Daar is een gunstige voorwaarde voor nodig, hoor, maar het kan dan toch in ieder geval, nietwaar? Nou, dan kunt Uzelf wel narekenen dat het voorwerp zelve betrekkelijk dood is en hoogstens kan dienen als inductor om een vreemde in contact te brengen met die persoon, maar die persoon zit er helemaal niet aan vast. Dat is alleen wanneer jezelf heel erg aan die dingen gehecht bent, en dan is het het ellendige, dan kun je er ook niet van los komen. Laten we zeggen: opoe die zit erg aan haar linnenkast vast, die is er zo aan gehecht dat ze elke dag erbij staat te kijken. En de kinderen gaan zich modern inrichten, weet U wel, zo heerlijk gechroomde gasbuizen met leer, nietwaar, je krijgt pijn als je zit, maar het staat modern. Nou, dan gooien ze die kast op de asvaalt. En daar zit opoe, ook op de asvaalt, hoor, die blijft dan niet bij haar kinderen. Maar dan zijn het die kinderen niet die haar aan die kast hebben vastgehecht; dat is haar eigen begeren, dat is haar eigen aardgebondenheid. En daar heeft U niets mee te maken, dat kunt U niet veranderen of verhoeden, tenzij langs zuiver geestelijke weg. In het gunstigste geval misschien op een seance. Dus, bewaart U die herinneringen rustig, maar weest U ook verstandig en bedenkt U dat U de persoon in kwestie niet dichterbij U haalt of verder van U afwijst, wanneer U die dingen behoudt of weggeeft. En laat niet veel goede dingen teloor gaan en ten gronde gaan die voor anderen op aarde misschien een vreugde zouden

- zijn en die voor U alleen een herinnering betekenen aan een persoon en misschien zelfs een zekere weemoed en droefenis. Ik hoop dat het duidelijk genoeg is.
- x Wanneer U zich kenbaar maakt aan een helderziende, gebeurt dit dan door materialisatie? Gebruikt U dan bepaalde aanwezige krachten? En op welke wijze is U kenbaar voor de vrienden van Uw eigen sfeer?
- Voor de vrienden van mijn eigen sfeer ben ik kenbaar aan mijn uitstraling. Per slot van rekening als ik in stoffelijke termen m'n persoonlijkheid moet omschrijven moet ik zeggen: ik ben een krachtveld dat begrensd is en in zich verschillende spanningswaarden vertoont. Het is misschien niet erg netjes, het klinkt niet erg als een geest, maar het is toch zo, hoor. Dus wat wij zijn in deze bestaanstoestand, is eigenlijk een soort hele fijne materie, door bepaalde krachten gebonden. Maar ja, dat kun je aan een helderziende natuurlijk niet laten zien. Dus wat doe ik? Wanneer ik een helderziende heb, dan bouw ik mij op, zoals dat heet, ik projecteer een gedachtenbeeld dat helemaal niet een materialisatie is, of een gedeeltelijke materialisatie, en ik kan daardoor aan de helderziende een aantal details geven. Dat beeld behoeft helemaal niet overeen te stemmen met mijn werkelijke verschijning van het ogenblik, maar wordt over het algemeen symbolisch gekozen, zodat mijn eigen toestand plus de mogelijkheid tot erkennen in het beeld zijn opgesloten. Ik kan natuurlijk ook wel proberen mij te materialiseren en daar heb ik dan inderdaad de z.g. od-kracht, die ik in de mensen vind, voor nodig. Daar heb ik dus een veld voor nodig dat sterker is dan mijn eigen en dat meer aardgebonden is. Zou me dat niet lukken om dat zo sterk te verdichten, ja, dan ben ik half opgebouwd, voor de helderziende wel zichtbaar, maar dan ziet de helderziende inderdaad, terwijl in het andere geval de helderziende denkt te zien en in werkelijkheid een gedachtenbeeld wordt gesuperimposeerd van de invloeden en indrukken die van het netvlies uitgaan. Is het duidelijk? Nou, ik hoor niets, dus het is helemaal niet duidelijk of heel erg duidelijk, een van de twee.
- x Als de helderziende het ziet, dan is het misschien nog mogelijk dat het publiek het niet ziet.
- O, dat is wel heel goed mogelijk ja. Om eerlijk te zijn, het is heel vaak zo, dat de helderziende iets ziet wat het publiek niet ziet en vooral wanneer het werken is met gedachtenbeelden, dan kun je tien helderzienden naast elkaar zetten, en wanneer ze dan alle tien goed zijn, dan zullen ze alle tien ongeveer hetzelfde zien maar allemaal met een verschil in details. Waarom? Omdat ieder een gedachte ietwat anders interpreteert en dus een ietwat ander beeld verwerpt van de geprojecteerde gedachte. Duidelijk?
- x Ja.
- Makkelijk eigenlijk, hè? Maar moeilijk ook hoor. Want het is zo, als twee helderzienden iets volledig verschillend zien, dan kan het zijn dat ze verschillend zijn afgestemd. Maar wanneer ze iets zien dat in een enkel aspect overeenstemt, dan moeten er meer punten van overeenstemming zijn, wil de waarneming inderdaad betrouwbaar zijn. Maar er mogen aanmerkelijke verschillen zijn. Als de een b.v. zegt: "ja, het was een oud vrouwtje met een witte kantkraag om", de ander die zegt: "het was wel een oud vrouwtje maar ze had grijs haar en ze had van die eigenaardige lange handschoenen", dat kan wel, hè. Maar als ze nou zeggen: de een die zegt "het was een oud vrouwtje met een kantkraag" en die ander zegt "ja, die kantkraag dat klopt wel, hoor, maar het was een jonge blonde vrouw", dan ga ik voorzichtig worden en ik zou het U ook raden. In een dergelijk geval is teveel twijfel aanwezig om waarde te hechten aan de waarneming. Nou..
- x Ik zou wel iets naders willen weten over de od-kracht of is dat een beetje te uitgebreid?
- Nou, dat is een tamelijk uitgebreid onderwerp. Als U daar nu eens veel over wilt weten, dan zou ik zeggen: geeft U het eens op als een onderwerp. Ik wil er dadelijk wel iets over zeggen, als we tijd overhouden. Houd het maar in herinnering even.
- x Als ik het goed begrepen heb dan zijn die sferen
- (er wordt nog iets gezegd doch is niet te verstaan)
- Mag ik een voorbeeld gebruiken? U bent een stadsmens; U komt door het platteland, aan de ene kant staan bloemen, aan de andere kant is een mestput. U gaat er automatisch omheen. En dit zullen alle andere stadsmensen doen die niet aan die lucht gewend zijn en daar niet speciaal moeten zijn. Zo gaat het bij ons ook. Datgene wat niet in overeenstemming is met ons wezen, dat vermijden we. We zouden het als deel van onze sfeer kunnen aanspreken, want het hoort er wel bij, maar we gaan er met een boogje omheen omdat het niet bij ons past, begrijpt U? En zo krijg je dus voor andere wezens afgesloten ruimten, maar hoe hoger de sfeer, hoe meer al deze ruimten toch weer deel uitmaken van de eigen wereld, maar ze worden dan meer het pittoreske stinkslootje waar je wel naar kijkt maar niet naar ruikt, weet U wel? Dus, afgesloten? ja, inderdaad. Naast elkaar liggen? ja, inderdaad. Waarom? Omdat die werelden op gelijke hoogte liggen dan - dat is ervoor noodzakelijk - en elkaar niet beroeren, omdat ze elkaar niet

wensen te accepteren. Maar als geheel gezien zou ik toch wel zeggen: één ruimte, hoor. Het is als het ware een grote zaal waar je zelf schotjes inzet, en hier zit de kegelclub en daar de dameszangvereniging. Ik hoop dat het duidelijk genoeg is zo. Als het niet zo is kunt U rustig aanvulling vragen, hoor.

x Men spreekt wel eens van de 7de hemel. Is het waar dat er 7 hemelen of sferen zijn? Ook het Kerstlied zegt: "Ere zij God in de hoogste hemelen", waaruit ik afleid dat de hoogste hemel de 7de is.

- Ja, eigenlijk komt dat van het bijgeloof dat het getal 7 een heilig getal is. In werkelijkheid is het eigenlijk meer het getal van de bewuste mens en dus is het niet zo heilig. En men is daardoor gekomen tot de indeling in 7 sferen. Die indeling in 7 die heeft men ook later bij de beschouwing van het Al gehandhaafd. En wanneer we de indeling der hemelen na willen gaan, dan kunnen we het best kijken naar de oude systemen zoals we ze nog bij de Grieken vinden, waarbij gesproken wordt van de kristallijnen sferen. Eerst kende men 4 kristallijnen sferen, nee pardon, eerst 3, toen 4, toen 7, toen 27 en uiteindelijk 49. En daardoor is deze getallenwaardering gekomen, waarbij men dus probeerde om al die sterren als het ware voor te stellen als een soort glazen plaatje, weet U wel, met zo'n leuk sterretje erin geslepen met een lampje er achter. Dat was het natuurlijk niet en evenmin kunnen wij gaan spreken over de 7 sferen of de hemelen. Maar zeggen we: "de hoogste hemelen" dan bedoelen we eigenlijk de meest omvattende hemelen, want wat is het hoogste? Wat het dichtst bij God is. Wat is het allerhoogste? God. Wie dus in God zich bewust kan bewegen, beweegt zich ook in de allerhoogste hemelen. Maar die allerhoogste hemelen omvatten dan het totaal van hetgeen God geuit heeft en God inzich sluit. Duidelijk? Dus ik zou hier de 7de hemel maar overlaten aan de jongverliefden die er over het algemeen nogal eens graag in verkeren in de eerste tijd. Ja, het is niet als een hatelijkheid bedoeld, hoor, alleen maar als een rechtzetting. Commentaar? (geen commentaar). (Wegens de uitgebreidheid van het verslag zijn we genoodzaakt een paar vragen tot een volgende keer te laten liggen).

x Voorz. Er zijn geen verdere vragen meer, behalve dan dat we U zouden willen vragen of het mogelijk is ons enige onderwerpen te zeggen voor de komende avonden.

- Ja, dat moet ik eigenlijk even navragen. Dan zullen we ondertussen nog een paar minuten babbelen. Dat moet U mij niet kwalijk nemen, hoor. Laten we het dan even nog hebben over die od-kracht; is dat goed?

x Ja.

- De z.g. od-kracht die, als ik mij niet vergis eigenlijk door Reichenbach is vastgesteld, kan identiek worden geacht met de z.g. zenuwkracht van de mens. Od-kracht of zenuwkracht kan worden vergeleken weer met de electriciteit. Maar nu moet U goed begrijpen wat het is. In het lichaam bevinden zich neuronen; dat zijn Uw zenuwtjes, hoor, denkt U niet dat het gewichtige dingen zijn, het zijn alleen maar die dingen waar U voortdurend last van krijgt wanneer U schrikt. Maar dat U er last van kunt krijgen heeft U te danken aan een bepaalde kracht die eigenlijk het best als bio-electrische kracht kan worden beschreven, zij wordt n.l. opgewekt door chemische reacties plus bepaalde bewegingen van cellen in dwarsgestreepte spieren tegenover elkaar. Er bestaan dan verder verschillende stoffen die daar erg bevorderlijk voor zijn; maar in ieder geval, je hebt die kracht dus. Nu is het eigenaardige dat die kracht geïnduceerd als het ware naar buiten toe kan gaan; die kracht die kan een heel eind naar buiten toe trekken. En wanneer U dat nu ook goed in Uw oren knoopt, dan zult U begrijpen dat ik dus een betrekkelijk sterk veld van een soort - het is niet helemaal juist hoor - een soort electro-magnetische geaardheid kan creëren. En waar ik dat heb, dan kan ik de fijnste stofdeeltjes, als de moleculen b.v. en de atomen - niet de electronen en protonen, daar kan ik niet aankomen daarmee - maar een atoom en een molecuul e.d. kan ik daardoor in een bepaalde baan wel dwingen, vooral wanneer ik geen cohaesie of adhaesie-verschijnselen van buitengewone kracht te overwinnen heb. Ik kan dan de stof als het ware rond mij samentrekken en kan uit de lucht desnoods een lichaam opbouwen. Ik kan ook die kracht natuurlijk uiten en naar buiten werpen. Werp ik die naar buiten en komt die in een ander lichaam terecht en - dat hoort erbij - is de kracht die in dat lichaam leeft van ongeveer gelijke geaardheid als de mijne, dan kan ik dat andere zenuwstelsel versterken en dus het totaal van weefsel en lichaam, nietwaar? Zo ziet U dat die od-kracht helemaal niet zo gek is. We kunnen er natuurlijk nog heel wat meer over vertellen maar... ja een ding moet ik er toch nog even over zeggen, want anders dan ben ik zo heel erg onvolledig, dan voel ik mijzelf schuldig; dat is dit: er zijn bepaalde punten waarop deze od-kracht het sterkst tot uiting komt en dat is wel: bij de vingers, bij de handen dus, bij de voeten, bij het achterhoofd, bij het voorhoofd. U zult zeggen: hoe kan dat nu, je hebt toch nog een hele hoop geestelijke organen, die chakra's, kun je dat daardoor dan niet uiten? Inderdaad, dat kan wel, tenminste als ik een lichaam heb, wat ik op het ogenblik geleend heb en daar zal ik het natuurlijk niet mee doen. Maar de handen die is men gewoon te gebruiken om te reiken en om te werpen. En wanneer ik nu de poging eens zou

doen en ik zou zo even een klein beetje kracht Uw zaal insturen, ja, dan kan ik daar iemand mee raken, iemand mee beroeren zelfs. En deze aanraking, deze beroering, kan ik ook doen overgaan in een beweging, wanneer ik maar sterk genoeg die kracht uitzend. Ik ben als mens gewend om met m'n handen te werken en zal dus normalerwijze in mijn voorstellingsvermogen altijd die handen beschouwen als hetgeen waarmee je handelt en reikt. En aangezien mijn voorstellingsvermogen wel hard nodig is om door een denkbeeld plus de wil, die od-kracht te concentreren en in een bepaalde richting te voeren, zal dus voor een mens het heel vaak zo zijn dat hij z'n handen daarvoor gebruikt. Het is niet nodig, je kunt het ook b.v. in je ogen concentreren, dan treedt het uit, wanneer het tenminste ontwikkeld is, uit het voorhoofdchakra. Wanneer je het gebruikt als een emotioneel wapen, waarbij je dus bepaalde tegenweer of zegening wilt geven, en je gebruikt je handen er niet voor, dan treedt het uit uit de borst. Dat is een kwestie van associaties. Zo kan die od-kracht voor 101 dingen gebruikt worden en ze heeft het vermogen om praktisch overal werkzaam te zijn. Zij is echter niet identiek - wat vele mensen denken - met het z.g. fluïde. Het fluïde draagt in zich nog bepaalde etherische stoffen die in het lichaam zijn, het zijn fijn-materiele etherische stoffen, die onder omstandigheden gedeeltelijk uit het lichaam uit kunnen treden en dan inderdaad iets tot stand brengen. Maar laat ik er met een bijzeggen dat er maar heel weinig mensen zijn die daartoe in staat zijn en dat het voor degenen die iets dergelijks toestaan het over het algemeen een heel ernstige beproeving betekent. En ze zullen het meestal niet al telang volhouden wanneer ze dat proberen. Nou, dan heb ik daarmee voldoende over od-kracht gezegd en dan heb ik ondertussen het volgende onderwerp weer te pakken voor U, daar ging het eigenlijk om, daarom heb ik even door moeten praten. Ik hoop dat het niet erg was. Het was toch niet erg, hè?

x Nee.

- Nee? Nou, dat onderwerp dat zal dan zijn - eigenaardig genoeg -: "men geeft mij stenen voor brood". U zult zeggen: wat is dat nu voor een onderwerp", hè? Maar ik kan U alleen vertellen dat het onder auspiciën gaat van het pastoortje, en ik vermoed dus dat het bedoeld is als een beschouwing over de huidige religieuze verhoudingen; laat ik het zo maar zeggen. Waarschijnlijk wordt het dan ook weer in verband gebracht met de voorgaande onderwerpen, want meestal zit er een zekere continuïteit in. Maar dat is alles wat ik op het ogenblik voor U te weten heb kunnen komen, dus c'est ça. En dan vraagt U de volgende keer maar weer verder; elke keer weer rustig vragen. Nou, vrienden, we hebben nog wel een ietsje tijd, dus is er nog iets wat U wilt behandeld zien, dan kunnen we dat nog doen.

x Kan men die od-kracht bevorderen op de een of andere manier?

- Ja, dat moet je eigenlijk in jezelf uitvinden; daar bestaan methoden voor, hoor, maar dat zijn nu weer geen dingen die je iedereen in handen kunt geven. Maar er bestaan inderdaad zeer veel verschillende methoden waarbij die od-kracht versterkt kan worden. Dat kan gaan door uitwisseling, dat kan gaan door concentratie en contemplatie, het kan gaan door belevingen waarbij je jezelf als het ware boven jezelf verheft etc. En in al deze gevallen kun je dus ook de kracht in jezelf versterken. En het eigenaardige is bovendien dat, wanneer je gewend bent om veel van die od-kracht te geven, je eigenlijk jezelf aanwent om ze ook zeer snel aan te vullen. Dat is iets van aanpassing van het organisme aan de omstandigheden, zoals U weet. Zo doe je dat dan zelf ook, dus wanneer je veel geeft, dan ontvang je ook veel, dan neem je ook veel weer op. En als U wilt weten hoe we aan die aanvulling komen, dan kan ik alleen maar zeggen dat het een kwestie is van bepaalde luchtspanning t.o.v. aarde, waardoor een oplading van het lichaam ontstaat, die, wanneer ze niet een bepaalde sterkte te boven gaat, activerend werkt op bepaalde chemische reacties in het lichaam, plus op de werking van bepaalde spieren. Aardig hè? Maar U ziet, daar zijn weer 5 onderwerpen bij die ene vraag. Maar is het een klein beetje duidelijk geworden nu, ja? Nou dan zal ik jullie niet langer meer laten klappertanden en de laatste spreker aan het woord laten. Goeden avond.

Goeden avond vrienden,

Ik mag voor U gaan besluiten met de rubriek HET SCHONE WOORD en ik zou zeer gaarne van U daarvoor hebben een 3tal gegevens of onderwerpen die ik op de U ongetwijfeld bekende wijze tot een eindthese zal trachten te verwerken.

x LEVENSBOOM - STERVENSMOED - VERJAARDAG.

- Nou, dan moeten we wel met de VERJAARDAG beginnen vandaag meen ik. (We hadden eenjarige vriendin in ons midden die reeds een tamelijk hoge leeftijd bereikt heeft en hiermede door de voorzitter bij de aanvang der bijeenkomst namens de aanwezigen was gefeliciteerd).

V e r j a a r d a g

Een jaar is voorbij gegaan
En heeft zich gerijld
Aan een lange rij van jaren.
Een tijd waarin weer werd ervaren
Meer van 's levens werkelijkheid.
En toch een deel van aardse tijd
Dat ongemerkt haast U verglijdt
En nader brengt een nieuw bestaan.
Want als de jaren henengaan,
Dan wordt de geest zo rijk beladen,
Dan draagt hij krachten en genaden
En wil des levensgang ook verdergaan.
Wanneer een mens verjaart,
Dan blijven andere mensen staan,
Dan worden handen stil gedrukt
En meestal is 't nog wel gelukt
Om de jarige wat te verrassen.
Men zingt misschien een vrolijk lied:
Zij leve hoog, zij leve lang.
Men neemt dan afscheid naderhand,
Verdwijnt, de jas aantrekkend door de gang
En 't is alweer voorbij.
Eén dag in 't jaar,
Hoe blijft men vrij van waan?
Hoe zou men, zonder jaardag,
In het leven verdergaan?
Het blijft precies gelijk.
De rijkdom is niet rijkdom van de jaren,
Maar rijkdom van des levens kracht,
Een rijkdom van ervaren
Die in een ander, beter zijn,
Door U wordt meegebracht.

S t e r v e n s m o e d

Mijn ziel is eindelijk thuis gevaren,
Des levens schip verlaat de zee
En ligt een ogenblik nog wachtend
Voor het nieuwe land tot ree.
Ik zie reeds andere wezens wachten,
Die wenkend wuiven: welkom kind,
En 'k weet het is geen nood te sterven,
Het leven was mij welgezind,
Maar beter leven zal ik erven.
O zeker, 't leven was zo schoon,
Ik koos op deze aard zo gaarne,
Zo vrolijk, vrij en licht m'n woon.
Ik heb de zware last gedragen,
Gemend door 's levens harde toon,
Maar nu, nu dat ik sterven moet
Herzie ik nog eenmaal mijn leven
En weet, de levensreis was goed.
Waarom zou 'k dan het sterven vrezen
Dat leven is in ander oord?
'k Heb stervensmoed omdat het leven is
Waaraan mijn zijn behoort.
En leven zal ik, verder streven,
Tot aan een nieuwe horizon
Een stem, nog vaag, die nader komt reeds
Doet mij van nieuwe taken kond.

L e v e n s b o o m

Pril nog en wankel, met pogend gebaar
Wenkt hij in de wind, in het eerste jaar.
Wat rankend en strevend rekt hij omhoog,
Op in het leven dat nooit hem bedroog.
Hij wil 'r een kus aan de wolken gaan geven,
De levensboom streeft ook om verder te leven
En zo komt het derde jaar.
De wind is zo fel en de druk is zo zwaar,

Hij kan het haast niet meer weerstaan.
Zo greep hij zijn wortels vast in de grond
En blijft er krampachtigkens staan.
Hij wuift in de wind en hij rijst 'r omhoog
En groeit tot het hemelrijk
En geeft zo van kennis van 's levens
kracht

Zichzelve, ongeweten haast blijk.
Hij groeit en hij groeit
Hij vertakt en hij bloeit,
Het is 'r een lust voor het oog.
't Is het teken der ziel,
Van de mensheid ja zelfs
Die uit de aarde tot het hemelrijk toont.
En is er een jaardag van de levensboom
En zal men hem stille begroeten,
Dan kan men bij hem het hemels gezang
Van der hemelen vogelen ontmoeten.
En streeft hij zo voort jaar na jaar
Misschien wel aeonen lang.
Hij bouwt steeds voort en grijpt omhoog.
En komt aan 't eind dan 't gezang,
Dan velt des levens trotse boom
En vallen doet de brug
Die hij tussen aard en hemel sloeg,
Dan is het sterven voor hem daar.
Te laat en altijd vroeg genoeg,
Want de nieuwe levensboom
Moet ontstaan en zoeken dezelfde weg.
En zo denkt 'r de stervende levensboom:
Kind, begrijp toch wat ik zeg,
Begrijp dat de wort'len in de aarde nu
staan,
Dat is je houvast m'n kind,
Dat stelt je in staat om verder te gaan,
Al jaagt nog zo stormend de wind.
En komen de vogels, ach, toef niet te
lang
En luistert te vaak niet naar 't lied
Schoon is hun lied, maar toch is het
niet
De waarheid die je in de hemelen ziet.
'k Heb m'n taak volbracht
En 'k heb gebracht
Veel schaduw en veel rust.
'k Heb in stilte ach, zo vaak
De bladeren zacht gekust
De wind die verder vloog.
Ik heb gestaan in stormend jaar,
'k Heb het gevaar doorstaan.
Nu is mijn levenstaak volbracht,
Dit leven is gedaan.
Maar 'k heb de moed
Tot sterven kind,
Want aan het eind van je bestaan
Is het zo heerlijk, schoon en goed
Om zonder wort'len in de aard
In 't hemelrijk te staan.

Ik dank U daarmee voor Uw aandacht,
vrienden, en besluit de bijeenkomst.
Goeden avond.